

1. LÄHEISTEN KOHTAAMINEN

Suosituslause: Kohtaa äkillisesti kuolleen läheinen yksilöllisesti, aidosti, myötätuntoisesti ja kunnioittavasti hänen tarpeensa sekä kulttuurinsa huomioiden.

Näytön aste: B

Lapsensa menettäneiden suru sekä mahdolliset syyllisyyden tunteet tulee tunnistaa ja äitejä tulee tukea heidän arvomaailmastaan käsin.

Laadullisessa kyselytutkimuksessa¹ kuvattiin lapsen kuoleman vaikutuksia äiteihin (n=47) sekä perhejärjestelmään. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä.

Tutkimuksen laatu: Kelvollinen (8/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Kohtalainen.

Kommentti: Maiden erilaiset kulttuurit sekä terveydenhuollon toimintatavat.

Hoitohenkilöstön tulisi ilmaista myötätuntoa lapsensa menettäneitä vanhempia kohtaan sekä pahoittelunsa heidän menetyksensä johdosta.

Kyselytutkimuksessa² arvioitiin ryhmäintervention vaikutusta kohtukuoleman kokeneiden vanhempien (n=121) surureaktioon. Lisäksi kuvattiin menetyksen käsittelyä edistäviä sekä estäviä tekijöitä kohtukuoleman kokeneiden vanhempien näkökulmasta.

Tutkimuksen laatu: Kelvollinen (7/10 JBI).

Näytön vahvuus: 4b

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Lapsensa menettäneet vanhemmat tulisi kohdata avoimesti ja kunnioittavasti, koska ammattihenkilöstön käytös ja toiminta voivat olla heille unohtumattomia.

Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa (n=52 tutkimusartikkeliä)³ kuvattiin kohtukuoleman kokeneiden vanhempien sekä terveydenhuollon henkilöstön kokemuksia kohtukuoleman aikaisesta hoidosta länsimaisissa hyvinvointivaltioissa.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (10/10 JBI).

Näytön vahvuus: 1

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Läheisensä äkillisesti menettäneet tulee kohdata kunnioittavasti sekä myötätuntoisesti, heidän surunsa tunnustaen.

Laadullisessa haastattelututkimuksessa⁴ kuvattiin läheisensä äkillisesti menettäneiden (n=16) kokemuksia vainajan katsomisesta. Tiedonantajina olivat (n=16). Kuolinsyitä olivat olleet sydänkohtaukset, onnettomuudet, itsemurhat tai henkirikokset.

Tutkimuksen laatu: Kelvollinen (8/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Kohtalainen.

Kommentti: Kanadan sekä Suomen terveydenhuollon eroavaisuudet.

Lapsensa menettäneille vanhemmille tulisi tarjota yksilöllistä tukea ja kunnioittaa heidän päätöksiään.

Laadullisessa synteessissä (n=20 tutkimusartikkeliä)⁵ kuvattiin vanhempien kokemuksia heidän saamastaan hoidosta kohtukuoleman yhteydessä.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 2

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Itsemurhan tehneen sisarukset tulee kohdata empaattisesti, mutta ei säälivästi. Ammattihenkilöstön tulisi osoittaa myötätuntonsa sekä verbaalisesti että non-verbaalisesti ja tunnistaa sisarusten suru.

Haastattelututkimuksessa⁶ kuvattiin syitä, miksi itsemurhan tehneen sisarukset (n=18) hakeutuivat tai eivät hakeutuneet ammatillisen tuen piiriin. Lisäksi kuvattiin ammatillisen tuen piiriin hakeutuneiden sisarusten tyytyväisyyttä saamaansa tukeen sekä heidän suosituksiaan ammattihenkilöille, jotka kohtaavat itsemurhan tehnyttä surevia sisaruksia.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (8/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Ammattihenkilöstön tulee tunnistaa vanhempien suru sekä osoittaa myötätuntoa verbaalisesti ja non-verbaalisesti.

Laadullisessa tutkimuksessa⁷ kuvattiin kohtukuoleman kokeneiden vanhempien (n=90) kokemuksia lapsen kuolintiedon saamisesta ja sen vaikutuksesta vanhempien suruprosessiin. Tutkimusaineisto analysoitiin grounded theory-menetelmällä.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (8/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Läheisten tuki tulisi sopeuttaa yksilöllisesti heidän tarpeisiinsa sekä huomioida kulttuurin merkitys läheisten avun tarpeeseen liittyvissä ilmaisuissa.

Laadullisessa haastattelututkimuksessa⁸ kuvattiin äkillisen kuoleman kokeneiden läheisten (n=30) avun tarvetta sekä sitä, hakevatko ja saavatko he apua terveydenhuollosta sitä tarvitessaan. Äkillisen kuoleman syitä olivat olleet itsemurha, onnettomuus, kätkeytkuolema tai henkirikos.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Lähteet

1. Cacciatore J. (2010). The unique experiences of women and their families after the death of a baby. *Social Work in Health Care* 49(2), 134-148.
2. DiMarco MA, Menke EM, McNamara, T. (2001). Evaluating a support group for perinatal loss. *MCN: The American Journal of Maternal Child Nursing* 26(3), 135-161.
3. Ellis A, Chebsey C, Storey C, Bradley S, Jackson S, Flenady V, et al. (2016). Systematic review to understand and improve care after stillbirth: A review of parents' and healthcare professionals' experiences. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 16 (1), 1-19.
4. Harrington C, Sprowl B. (2011). Family members' experiences with viewing in the wake of sudden death. *Journal of Death & Dying* 64(1), 65-82.
5. Lisy K, Peters MDJ, Riitano D, Jordan Z, Aromataris E. (2016). Provision of meaningful care at diagnosis, birth, and after stillbirth: A qualitative synthesis of parents' experiences. *Birth* 43(1), 6-19.
6. Pettersen R, Omerov P, Steineck G, Dyregrov A, Titelman D, Dyregrov K, et al. (2015). Suicide-bereaved siblings' perception of health services. *Death Studies* 39(6), 323-331.

Äkillisesti kuolleen henkilön läheisten tukeminen- Hoitotyön suositus

7. Pullen S, Golden MA, Cacciatore J. (2012). 'I'll never forget those cold words as long as I live': Parent perceptions of death notification for stillbirth. *Journal of Social Work in End-of-Life & Palliative Care* 8(4), 339-355.
8. Dyregrov K, Berntsen G, Silviken A. (2014). The need for and barriers to professional help - a qualitative study of the bereaved in sámi areas. *Suicidology Online* 5(1), 47–58.

Suosituslause: Huolehdi läheisten perustarpeista.

Näytön aste: C

Ammattihenkilöstön tulisi huolehtia kohtukuoleman kokeneiden läheisten perustarpeista, kuten ruoka ja uni, jotta he pystyvät käsittelemään menetystään.

Laadullisessa tutkimuksessa¹ kuvattiin vanhemmuutta sekä sisarusten tarpeita kohtukuoleman jälkeen vanhempien (n=27) näkökulmasta.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Läheisensä äkillisesti menettäneet tulisi huomioida pienin teoin, kuten tarjoamalla vettä tai mahdollisuus istuutua.

Laadullisessa tutkimuksessa² kuvattiin läheisensä äkillisesti menettäneiden (n=16) näkemyksiä ja kokemuksia vainajan katsomisesta. Tiedonantajina olivat. Kuolinsyitä olivat olleet sydänkohtaukset, onnettomuudet, itsemurhat tai henkirikokset.

Tutkimuksen laatu: Kelvollinen (8/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Kohtalainen.

Läheisensä menettäneitä tulisi lohduttaa pienin teoin, kuten tarjoamalla vettä sekä mahdollisuutta istua.

Kyselytutkimuksessa³ kuvattiin hoitohenkilöstön tukitoimia, jotka koettiin auttaviksi perheenjäsenensä äkillisesti menettäneiden (n=76) keskuudessa. Läheinen oli kuollut äkillisesti Hong Kongilaisessa ensiapu- ja onnettomuusyksikössä.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Lähteet

1. Avelin P, Erlandsson K, Hildingsson I, Rådestad I. (2011). Swedish parents' experiences of parenthood and the need for support to siblings when a baby is stillborn. *Birth* 38(2), 150–158.
2. Harrington C, Sprowl B. (2011). Family members' experiences with viewing in the wake of sudden death. *Journal of Death & Dying* 64(1), 65-82.
3. Li SP, Chan CWH, Lee DTF. (2002). Helpfulness of nursing actions to suddenly bereaved family members in an accident and emergency setting in Hong Kong. *Journal of Advanced Nursing* 40(2), 170-180.

Suosituslause: Pysy tilanteessa rauhallisena ja varaudu vastaanottamaan voimakkaita reaktioita.

Näytön aste: D

Ammattihenkilöstön tulisi hillitä omia reaktioitaan, koska auttajasta ei saa tulla autettava.

Asiantuntijalausunto¹ suomalaisilta surujärjestöiltä; Huoma- henkirikoksen uhrien läheiset ry, KÄPY-Lapsikuolemaperheet ry, Suomen Nuoret Lesket ry, Surunauha ry.

Tutkimuksen laatu: 6/7 (JBI).

Näytön vahvuus: 5

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Kommentti: Asiantuntijakonsensus.

Lähteet

1. Surujärjestöt 2017. Suomalaisten Surujärjestöjen antama asiantuntijalausunto. Ks. Suosituksen liitteenä oleva Suositusten taustalla olevat tutkimukset –taulukko.

Suosituslause: Puhu ystävällisellä, selkeällä ja rauhallisella äänellä.

Näytön aste: D

Ammattihenkilöstön tulisi puhua läheisille selkeästi, ammattikieltä välttäen sekä toistaa keskeisiä asioita, koska sureva ei tunnetilastaan johtuen välttämättä muista kuulemaansa.

Asiantuntijalausunto¹ suomalaisilta surujärjestöiltä; Huoma- henkirikoksen uhrien läheiset ry, KÄPY-Lapsikuolemaperheet ry, Suomen Nuoret Lesket ry, Surunauha ry.

Tutkimuksen laatu: 6/7 (JBI).

Näytön vahvuus: 5

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Kommentti: Asiantuntijakonsensus.

Lähteet

1. Surujärjestöt 2017. Suomalaisten Surujärjestöjen antama asiantuntijalausunto. Ks. Suosituksen liitteenä oleva Suositusten taustalla olevat tutkimukset –taulukko.